

Mahalle muhtarlığı yanında sigortalı işçi çalıştırmak suretiyle yapılan yolcu taşımacılığı faaliyeti nedeniyle basit usulden yararlanılıp yararlanılamayacağı

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	84098128-120.01.01.02[46-2023/2]-619336
Tarih	22.12.2023

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : E-84098128-120.01.01.02[46-2023/2]-619336

22.12.2023

Konu : Mahalle muhtarlığı yanında sigortalı işçi çalıştırmak suretiyle yapılan yolcu taşımacılığı faaliyeti nedeniyle basit usulden yararlanılıp yararlanılamayacağı

İlgi : ...

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, mahalle muhtarlığı yapmakta olduğunuz, bu işinizin yanında sigortalı işçi çalıştırmak suretiyle dolmuş ile yolcu taşımacılığı faaliyetinde de bulunduğunuz belirtilerek, dolmuş ile yolcu taşımacılığı faaliyetinden elde ettiğiniz ticari kazancınızın basit usulde tespit edilip edilemeyeceği hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun "Ticari kazancın tarifi" başlıklı 37 nci maddesinde, her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançların ticari kazanç olduğu belirtildikten sonra, ticari kazancın, Vergi Usul Kanunu hükümlerine ve Gelir Vergisi Kanununda yazılı gerçek (Bilanço veya işletme hesabı esası) veya basit usullere göre tespit edileceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun "Basit usulde ticari kazancın tespiti" başlıklı 46 ncı maddesinde, 47 ve 48 inci maddelerde yazılı şartları topluca haiz olanların ticari kazançlarının basit usulde tespit olunacağı hükme bağlanmış olup anılan maddelerde basit usule tabi olmanın genel ve özel şartları açıklanmıştır.

Anılan Kanunun "Basit usule tabi olmanın genel şartları" başlıklı 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde ise "*Kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak (işinde yardımcı işçi ve çırak kullanmak, seyahat, hastalık, ihtiyarlık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici olarak bilfiil işinin başında bulunmamak bu şartı bozmaz. Ölüm halinde iş sahibinin dul eşi veya küçük çocukları namına işe devam bulunduğu takdirde, bunların bilfiil işin başında bulunup bulunmamalarına bakılmaz.)*" hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 7338 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununa eklenen mükerrer 20/A maddesi ile basit usule tabi mükelleflerin bu Kanunun 46 ncı maddesine göre tespit edilen ticari kazançları gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Konuya ilişkin olarak yayımlanan 320 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde gerekli açıklamalar yapılmış olup söz konusu Tebliğin 7 nci maddesinde;

"(1) 193 sayılı Kanunun 47 nci maddesinde belirtilen basit usule tabi olmanın genel şartlarından birisi de kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmaktır. İşinde yardımcı işçi ve çırak kullanmak, seyahat, hastalık, ihtiyarlık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici olarak bilfiil işinin başında bulunmamak bu şartın ihlali sayılmamaktadır. Ölüm halinde iş sahibinin dul eşi veya küçük çocukları namına işe devam olduğu takdirde, bunların bilfiil işin başında bulunup bulunmadıklarına bakılmamaktadır.

(2) Basit usule tabi mükelleflerin, sahibi veya işleticisi sıfatıyla birden fazla motorlu araçla veya birden fazla işyerinde ticari faaliyette bulunmaları, 193 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak" şartının ihlali sayılacaktır. Dolayısıyla bu şekilde faaliyette bulunan mükellefler basit usulden faydalanamayacaktır.

...

(3) Basit usule tabi olan mükelleflerin, başka bir iş yerinde ücretli olarak çalışmaları, kendi işinde bilfiil çalışma veya bulunma şartının ihlali olarak kabul edilmekte ve bu mükelleflerin basit usulden faydalanmaları mümkün bulunmamaktadır. Ancak, işin başında bilfiil çalışmak veya bulunmak kaydıyla, basit usulde faaliyette bulunulmadığı zamanlarda ücretli olarak çalışılması (kısmi süreli çalışma veya mevsimlik işçi olarak çalışma gibi), işin başında bilfiil çalışma veya bulunma şartının ihlali sayılmayacaktır. Başka bir işyerinde ücretli olarak çalışan basit usule tabi mükelleflerin kendi işlerinde bilfiil çalışıp çalışmadıkları veya işlerinin başında bulunup bulunmadıkları hususu vergi dairelerince yoklama ile tespit edilecek ve mükellefiyet durumları bu tespite göre değerlendirilecektir.

...

Örnek 8: Servis işletmeciliği faaliyetinde bulunan ve kazancı basit usulde tespit edilen mükellef (G), servis işletmeciliği faaliyetinin yanı sıra (A) firmasında da ücretli olarak çalışmaktadır. Mükellef (G)'nin servis işletmeciliği faaliyeti ile birlikte (A) firmasında ücretli olarak çalışması, basit usule tabi olmanın şartlarından olan Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinde yazılı "kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak" şartının ihlali anlamına geleceğinden, mükellef (G) basit usulden yararlanamayacak olup, kazancı gerçek usulde vergilendirilecektir.

..." açıklamalarına yer verilmiştir.

Konu ile ilgili olarak hakkınızda düzenlenen 11/01/2023 tarihli ve ... kodlu yoklama fişinde; mahalle muhtarı olduğunuz, muhtarlık faaliyetiniz yanında ... plakalı minibüs ile Gökçealan-Selçuk arasında yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunduğunuz ve bu faaliyetiniz nedeniyle elde ettiğiniz ticari kazancınızın basit usulde tespit edildiği, ticari faaliyette bulunduğunuz aracı sigortalı olarak çalışan oğlunuz ...'ın sevk ve idare ettiği hususları tespit edilmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, mahalle muhtarlığı yanında sigortalı işçi vasıtasıyla yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunmanız, basit usule tabi olmanın genel şartları arasında yer alan ve Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinde yazılı "kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak" şartının ihlali anlamına geleceğinden, kazancınızın basit usulde tespit edilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibilustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026